

Tom Firth

Prizonier la Gestapo

Amintiri despre supraviețuire și captivitate
în Polonia celui de-al Doilea Război Mondial

Traducere din limba engleză
de *Dan Criste*

Redactor: *Ioana Bârzeanu*
Tehnoredactor: *Mariana Radu*
Copertă: *Roxana Geantă*
Ilustrație copertă: *www.shutterstock.com*

Titlul original: ***PRISONER OF THE GESTAPO.***
A MEMOIR OF SURVIVAL AND CAPTIVITY IN WARTIME POLAND

Copyright © Tom Firth 2010

© 2013 Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
editurii METEOR PUBLISHING

Contact:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: carte@meteorpress.ro
www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FIRTH, TOM

**Prizonier la Gestapo : amintiri despre supraviețuire și captivitate în Polonia celui
de-al Doilea Război Mondial / Tom Firth ; trad.: Dan Criste ; red.: Ioana Bârzeanu. -**
București : Meteor Publishing, 2013
ISBN 978-606-8469-17-1

I. Criste, Dan (trad.)
II. Bârzeanu, Ioana (red.)

821.111-94=135.1

Capitolul unu

„Măine dimineață vei fi împușcat!”

Aceste cuvinte stupefiante, rostite pe un ton aspru în germană, m-au zdruncinat profund în momentul în care am fost aruncat fără alte formalități în celula 152 a închisorii Montelupich.

În acea după-amiază rece din martie 1942, acoperit doar cu o pătură, purtând în picioarele goale o pereche de saboți din lemn, am simțit că mă aflu pe marginea unei prăpastii – sfârșitul existenței mele pe acest pământ.

În acea lungă vară fierbinte a anului 1939, Europa se afla pe marginea prăpastiei, ceea ce pe mine mă interesa prea puțin, căci un tânăr de șaisprezece ani și jumătate avea lucruri mai stringente la care să se gândească. Eram în ultimele trei săptămâni ale vacanței de vară și stabilisem totul pentru plecarea noastră în estul Poloniei. Această călătorie, pe care eu și vechiul meu prieten Jurek o plănuiserăm de mai multe săptămâni, era în sfârșit pe cale să se realizeze. Urma să fie o călătorie cu barca. Tata cedase rugămintilor mele de a cumpăra un caiac care zăcea abandonat într-o baracă de pe malul Vistulei, iar după ce afacerea a fost încheiată, și barca încredințată nouă, eu și Jurek am petrecut ore întregi renovând-o, dându-i un strat de vopsea și chiar cosându-i o pânză la o veche mașină Singer.

Tata, pe care afacerile de import-export îl obligau să meargă în Anglia în august 1939, era pe punctul de a părăsi Varșovia, unde locuia din 1930, luându-l cu el pe fratele meu mai mare, George, care, după terminarea școlii, urma să înceapă o viață nouă în Anglia și să studieze arhitectura navală – sau cel puțin așa spera. Eu și fratele meu formam o pereche curioasă de „străini” în școala noastră din Polonia, George, în felul lui stoic de a fi, descurcându-se ceva mai bine decât mine. În general, ne-am adaptat fără greutate la viața de școlar, am învățat

bine limba și, de-a lungul anilor, am încheat câteva prietenii solide și durabile. Cât îl mai invidiam pe George în acele clipe! Meditând adeseori la viitor, îmi dădeam totuși seama că va veni și rândul meu. Visam să intru în armată. Poate în regimentul de gardă – aveam înălțimea necesară – sau în trupele de tancuri. Existau șanse egale să ajung ori într-o parte, ori în cealaltă, dar cred că, datorită interesului meu neostoit pentru tot ceea ce era pus în mișcare de motoare, tancurile ar fi câștigat. Între timp, având asupra-i o scrisoare de recomandare scrisă de nimeni altul decât însuși ambasadorul Majestății Sale în Polonia, Sir William Howard Kennard, George sosi la Șantierul Naval Samuel White, pe insula Wight, pentru a se lansa imediat în noua lui carieră.

Părinții mei nu se potriveau absolut deloc, nici ca temperament, nici ca pasiuni. S-au cunoscut într-o călătorie pe calea ferată transsiberiană în timpul Primului Război Mondial și s-au căsătorit la Vladivostock în 1917, pentru a fi apoi expulzați când comuniștii din Rusia deveniră stăpâni ca urmare a Marii Revoluții. Au ajuns apoi în Japonia alături de sute, dacă nu mii de refugiați care fugeau de noua putere, iar acolo, la Tokio, am văzut eu pentru prima oară lumina zilei pe 3 ianuarie 1922, fiind, se zice, primul bebeluș european care onora cu prezența sa Spitalul Imperial din Japonia.

Ca și cum fuga în Japonia n-ar fi fost o pacoste îndeajuns de mare pentru părinții mei, un cutremur puternic zdruncină orașul Tokio și îi făcu să se mute la Yokohama, unde tata găsi de lucru la Societatea de Asigurări „Perla”. Soarta a fost crudă însă, căci, în 1923, un cutremur înfiorător a distrus orașul. Din fericire, în acea zi fatidică, tata era acasă, oblojindu-și un picior rău infectat după ce fusese înțepat de o meduză în timp ce înota în mare. Tot atunci, mama hotărâse să se ducă în centru cu niște treburi obișnuite.

În acest timp, eu și George eram cu doica în „anexa servitorilor”. Aceasta se prăbuși asemenea unui castel de cărți, prinzându-ne dedesubt pe noi, pe doică și pe bucătăreasă. Bungaloul în sine suferi relativ puține pagube, dar tata, îngrozit de ceea ce i se înfățișa înaintea ochilor, făcu o încercare disperată de a ne scoate de sub dărâmături, fără niciun rezultat însă. În cele din urmă, cu ajutorul trecătorilor, am fost scoși toți, năuciiți și șocați, dar altfel nevătămați în urma celor întâmplare. Între timp, mama, care se afla în partea cea mai afectată a

orașului și încerca să-și facă drum printre ruine, găsi cumva un bărbat cu ricsă dispus s-o ducă, în cea mai mare grabă, până acasă, pe străzile pe care se mai putea umbla. Chiar și așa, călătoria i-a fost întreruptă și a trebuit să facă restul drumului pe jos.

Traiful normal la Yokohama luă sfârșit, iar familiei nu-i mai rămase altceva de făcut decât să părăsească orașul calamitat. Luând cu noi numai bagaj de mână, ne-am îndreptat spre port, unde, în plin haos și panică, ne-am îmbarcat la bordul unei nave-cisternă olandeze. După ce am fost luați cu una dintre bărcile de salvare ale navei aflate în port, ne-am apropiat de aceasta și, în timp ce barca aluneca pe alături, un membru al echipajului mă azvârli în sus, în brațele unui marinar uimit, care stătea lângă balustradă. „Nici nu mi-am dat seama când l-am prins”, spuse el. Am pornit la drum în momentul în care începea o operațiune internațională de salvare, iar în ceața deasă am întâlnit pe neașteptate o flotilă formată din distrugătoare americane care se îndreptau cu toată viteza spre Yokohama. Potrivit lui Konnig, căpitanul nostru, a fost cât pe ce să ne ciocnim. Am debarcat la Kobe, unde aveam să începem iarăși o nouă viață. Mă-ntreb cum s-or fi împăcat părinții mei cu toate acestea. La Kobe, am locuit mai întâi în niște camere mobilate, apoi ne-am mutat într-un bungalou japonez închiriat. Într-un sfârșit, când tata începu lucrul la Compania Petrolieră „Soarele Răsare”, au închiriat o casă mai mare, construită în stil european, într-un „cartier european” din Kobe. Mai târziu, eu și George am urmat școala misionară englezească, familia ducând o viață confortabilă, plăcută și deosebit de cosmopolită. În 1929 însă, părinții mei au luat o hotărâre care avea să afecteze în mod profund întreaga familie. În toamna aceluși an, tata își luă patru luni de concediu, timp în care urma să mergem în Europa, să vizităm mai întâi Polonia și apoi Anglia, căci niciunul dintre părinți nu-și mai văzuse propriii părinți de mulți ani. Bineînțeles, pentru noi, băieții, avea să fie aventura vieții noastre. După o scurtă călătorie pe mare, am ajuns în portul Dairen din China continentală, de unde am mers la Mukden (azi, Shenyang – n.tr.), pentru a ne continua călătoria pe calea ferată transsiberiană. Drumul cu trenul până la Varșovia, absolut încântător, a durat peste o săptămână, cu o scurtă oprire la Moscova. Încântarea noastră a fost domolită însă de atmosfera cenușie și nefericirea care domneau în Rusia în acele zile.